

A zsadányi és törökszentmiklósi Almásy grófok.

Kiadja *gróf Almásy Dénes*, Kétegyháza, 1903. 4-edr. 147 l.

E művet, mely mindössze 100 példányban nyomatott, a kiadó Almásy Dénes gróf egy példányban megküldte az Erdélyi Múzeum könyvtárának is. Nemcsak ritkaságánál fogva s azért, hogy könyvpiaçzra nem került, de díszes kiállítása s tartalmi értékes és érdekes voltánál fogva is megérdemli a munka, hogy e helyt megemlékezzünk róla.

Összeállítója Böhm Miklós uradalmi titkár volt, ki e munkát Kandra Kabos levéltári adatainak felhasználásával végezte. Ezenkívül a munka 9-ik lapján elő vannak sorolva a többi felhasznált főbb forrásművek is.

Nem száraz geneologiai adatok elősorolása a mű, de nem is monograficus, historiai feldolgozás, hanem mindkettő együttvéve: család históriai adatokkal, eseményekkel, levél-közleményekkel élénkített geneologiai összeállítás, vagy mint a kiadó gróf írja: *családjának szerény történet-könyve* s „bár egyik utolsó patriarchalis család hagyományos és több századra terjedő-összetartozásának példátlan adatait foglalja is magában, korántsem az Almásy névvel való híralgás könyve“. Nem tárgyalja a mű a nagy Almásy-hadat végig-hosszig, de a mennyire lehetséges, az oldalágak jelesbjeit is méltatja.

A mű első fejezete az Almásy nemzetség őseit tárgyalja, elkezdve hazánk történetének ama daliás korszakától, midőn a nemzetségbeli Öszény (Eszény) Szent László táborában Ákos vezér kunjai ellen szerencsésen és férfiasan küzd, folytatva odáig, midőn az *I. János*-sal kibontakozik az Almásy-család a múltak homályából.

I. János szereplése az 1677—1716-ig terjedő időre esik, mely idő alatt sűrűn forgolódik különféle közügyekben, szolgálva hazáját és királyát. I. János volt a nemesi levél kieszközölője is, melyet Bécsben 1677. aug. 11-én állítottak ki. E nemesi oklevél, mely alakilag is sokban eltér a közönségesen kiállítani szokott armalisoktól, nagyon kiemeli János tudományos képzettségét.

I. Jánost a sorrendben II. János s a többi generatio követi, tizenkét új fejezetben tárgyalva. Azután *II. Ignác* következik, kinél nagyobb tevékenységű férfiút az Almásyak története nem tud felmutatni. Előbb, 1773-tól mint jászkun-nádori alkaptány s atyja visszalépése után, 1779-től mint főkapitány tűntette ki magát. A jászkerület újjászervezésével áldásos munkát végzett. 1779-ben már királyi tanácsos is lett, majd a hét személyes tábla bírója, udvari tanácsos; az 1790—91. országgyűlésen pedig már mint Heves vármegye egyik követe tűnik ki. Majd a francziák elleni nemesi fölkelés szervezésében vitézkedik s erényeinek elismerésül 1802-ben a Szent István rend lovagkeresztjét kapja. Még több kitüntetés

Is érte, mignem 1815. aug. 11-én Párisban kelt oklevéllel Ferencz király őt és ivadékait grófi rangra emelte.

1822-től kezdve kanczellári méltóságot visel, mely állásától 1826-ban vált meg s 1829-ben végkép visszavonult a közügyektől. Ritka magas életkort ért, 1840-ben, 89 éves korában halt meg.

Igy követi egymást a többi Almásy-sarj érdekes historiai feljegyzések kíséretében még öt fejezeten keresztül.

A család történet-könyve után „jegyzet” fejezet alatt kapjuk az egyes Almásy ágakra vonatkozó oklevelek, történeti feljegyzések szoros időrendi registрум-szerű összeállítását.

A mű végéhez pedig függelékül csatolva van az Almásy grófok leszármazási táblája; a család nemesi és grófi címere gyönyörű színyomatban; a nemesi és grófi diploma facsimiléje, úgyszintén a grófi diploma nagy pecsétjének piros pecsétviasz-szín utánezata.

Végül a könyv kiválóan díszes külső kiállítása is említést érdemel.

A könyv címlapját közvetlenül megelőző oldalon gr. Almásy Kálmán (a kiadó atyja) arcképe látható, míg az így kinyitott könyv másik jobb lapján a díszes címlap tűnik ki. A cím sötétkék és piros nyomású betűi teljes összhangba olvadnak a lap alsó felét díszítő, ugyanolyan alapszínű grófi címerrel, mely alatt a szokásnak megfelelőleg nem a kiadó cég neve, hanem ez a nyomás áll: Kétegyháza 1903. (A kiadó „Franklin-Társulat” ugyan e levél belső oldalának megfelelő helyére került.)

A könyv díszítő részei közül megemlítendő még az előszó kezdő lapján és a szöveg kezdőlap felső részén látható aranyszegélyű és sötétkék szín kivitelű címerdísz-szalag, s ugyancsak a szöveg első lapját díszítő ugyanolyan színekből festett iniciálé.

A könyv kötése is az egész kiállításnak megfelelően díszes. A könyv sarkát s folytatólagosan a táblák egyharmadát fekete bőrkötés borítja, mit egy aranyfonal-szerű vonás után a többi kétharmadrészben eleven kék selyemtábla boríték egészít ki. Ezt a középüött hosszában húzódó habos selyem-szalag láthatólag három mezőre osztja.

A könyvtábla bőrszalag-mező felső részét az arany nyomású „Az Almásy grófok” cím díszíti; legalul: „Kétegyháza 1903”. nyomás áll, közben pedig a nemesi címer pecsétgyűrűs nyomásának piros pecsétviasz-színű utánezata áll. A középső habos-selyem szalagsáv közepe táját pedig a grófi címer színes, dombormű nyomása díszíti. A tábla belső borítása aransárga színű habos selyem.

A díszes kiállítás a Franklin-Társulat nyomdáját dicséri.